

קינן ובתו שלומציון

אריק שרון גנב את השם שלומציון. לא אני נתתי לו אותו!

כבר לא צילצלתי. זה קרה באוקטובר 1976 וועד היום הזה אנחנו לא מדברים.

מה היתה השאלה שעמדה ביניכם?

אם הוא כן או לא בעד מדינה פלסטינית.

זה נכון שאתה נתת לו את השם שלומציון למיסלגה שלו?

הוא גנב את השם. הבת שלי שלומציון היתה אז בת 8. אריק שרון ואני לא דיברנו מאוקטובר '76 ועד היום הזה מטוב ועד רע.

באותה חצי-שנה לא רק שוחחתם. שרון גם אירגן תערוכה שלך בביתו ברחובות.

היינו קרובים מאוד. נפגשנו כמעט כל יום.

ובמשך חצי שנה לא עמדת על מיבד?

בוראי שעמדתי על טיבו. ביג דיל! זו לא חוכמה גדולה לעמוד על טיבו, אפילו לא צריך להכיר אותו מקרוב. ידעתי כמה כוח יש לו ומה הוא יכול לעשות, ועד היום אני חושב שאם הוא היה במרכז, הוא יכול היה לנצל את הכוח הזה לדברים אחרים. ואפשר היה להזיז אותו למרכז, כי שרון הוא איש בלי השקפות. הוא ניסה להצטרף לר"ש ורחו אותו בלהעליב. הוא שלח אותי לדבר עם מאיר עמית ועם יצחק רבין, כי רצה להצטרף למערך. רבין לא רצה את ההצעה. הוא פשוט לא ענה. הוא החזיק אותי שעתים בבית שלו ולא היה מוכן לדבר, אלא על מוג' האוויר. רבין הוא ככה. אפילו יצממו הוא לא אומר מה השעה ומה מוג'ה-אוויר. הוא גם נקט אמצעי-הזהירות. הוא שלח מהבית את אשתו ואת העוזרת. הוא לא קונקרטי ולא קומוניקטיבי. רבין-לוגים אמרו לי שהוא ככה תמיד, איש מאוד ביונטיני. מופנם, סגור, חשדן ואינו מגלה את מחשבותיו. וכך גם הניסיון של אריק, להיכנס למערך דרך רבין, הלך קאקו.

ואז הוא ניסה ליצור קשר עם השמאל הישראלי, דרך יוסי שריר ולובה אליאב ויענקלה גאמון ואשתו גילה אלמגור. עם כולם נפגש עד לאותו תאריך בערך — אוקטובר '76. אולי הישלה את עצמו שיקבל קצת יותר כוח אילו שמאלה, ואז הבין שול לא רכז. וגם אני הבנתי שאין תכלית ביחסים איתו, כי כידיד אישי הוא לא עניין אותי.

קורה בחיים שאתה מנסה משהו וזה לא הולך. יש דברים בחיים שאין טעם להחיות אותם, אם הם מתים.

אתה יכול לדבר חצי שנה עם אדם כמו אריק שרון. אתה בשלך והוא בשלו. אלא שיש אנשים שנזח להם מטעמים שלהם להגיד שהייתי חבר של אריק שרון.

ואיך אתה מסביר מהשמאל דווקא?

כי בשמאל כל אחד צריך להיות טיפה יותר שמאלי מאחרים. השאיפה של כל שמאלן היא להיות יותר שמאלן מאחרים. האויב של כל שמאלן הוא השמאלן השני. או יש שמאלנים שאני מפרע להם ואני לא מספיק מטומטם בשביל לרוץ אחריהם ולהכחיש את מה שהם אומרים.

למה אתה לא חי שם? מפני שאני מכאן, ואני לא אתן להם לגרש אותי!

מה שמביא אותי למערכת היחסים שהיתה לך בעבר עם אריק שרון?

בשביל זה באת, מה? יושבת פה ושואלת את כל השאלות האלה על הספר וכל השאר, רק בשביל השאלה הזאת, מה? את יודעת מה — אני לא יודע אם אני רוצה לדבר על זה. את יודעת מה — בסדר, אני אדבר על זה. כתבתי, אני לא זוכר לא יודע אם אני רוצה לדבר על זה. את יודעת מה — תאריך, מאמר בעיתון, בסוף '75 או בתחילת '76. כתבתי ששילטון המערך נגמר, ושזו הפעם אחרונה שיש לנו מערך בשילטון. זה הרגיו הרבה אנשים שלא הבינו מה פיתאום אני כותב דבר כזה. אבל אני ידעתי או שהליכוד יעלה לשילטון. הם לא ידעו, אבל אני ידעתי.

את אריק שרון הכרתי מפה ומשם. הייתי פוגש אותו בקפה קליפורניה בימי שישי. היתה תקופה שכל האלופים נהגו לשבת בבתי-קפה ובפאבים. יצא לנו לפעמים לחטוף מילה על הפלסטינים. קשר מאוד רופף, לא משהו מיוחד.

ב'76 ידעתי, כמו שכל ילד ידע, שאריק הקים את הליכוד ושהוא לא פעיל ויושב בבית, ואני חשבתי שאם אפשר להטות אדם כמוהו מהקצה אל המרכז, זה דבר שיכולות להיות לו תוצאות לא מבוטלות מבחינה לאומית.

בשיחות באקראי הוא גילה התלהבות רבה ויותר ללכת לקראת השמאל. זו היתה התלהבות

„הבנתי שאין תכלית ביחסים שבני לבין שרון, וכידיד אישי לא רציתי אותו“

אמיתית. הוא רצה לשמוע. במשך חצי שנה הייתי נפגש איתו יום יום, והוא היה חוקר ודורש ושואל על הפלסטינים. אני אדם זהיר מאוד. לא רציתי לפעול על דעת עצמי ונועצתי עם חברי כמור' עצה הישראלית למען שלום ישראל-פלסטיני. אמרו לי: אדרבא, אם זה יעזור בטח כדאי לך להתרועע איתו. אם תצליח להחזיק אותו מהצד שבו הוא נמצא, כבר טוב. בא רגע שהוא כיוותו רצה להיפגש עם יאסר ערפאת, ואז הגיע הרגע שבין לילה, ממש בין לילה, נותקו בינינו היחסים.

במשך חצי שנה הייתה תלויה בינינו שאלה. טילפנתי אליו וביקשתי תשובה. הוא ביקש זמן להרהר. בתשובה היה תלוי אם נשתף פעולה. עד אז היינו על תקן של משוחחים. החלטתי שצריך להיות דריילין ונרברנו על מועד. הגיע המועד והוא לא נתן תשובה. זו היתה שכת. טילפנתי אליו בכוכר. הוא אמר — צלצל ב'2. צילצלתי ב'2. אמר — תצלצל בערב. בערב

למה הוא הולך לעיזרור? כדי להתחיל מההתחלה, ואחרת למה בכזו דבקות ובכאלה געגועים הוא הולך לעיזרור?

למה דוקא עיזרור?

כי עיזרור היא הנשמה של העסק. עיזרור היא כל הסיפור שלנו פה. זה כל מה שרצינו להיות. זו יכלה להיות גם רגניה, אבל בעיזרור יש את המילה מעין, מים. ובעיזרור יש עוד סוד ואת הסוד הזה לא כתבתי. עיזרור בערבית זה עין ג'ליית, עין גולית, ואצל הערבים זה סמל מיתי.

לנו יש עיזרור עם גרעון והמלקקים מהקיבוץ המאוחד. להם יש עין ג'ליית, שבה התקיים ב'1260 הקרב שבו נהרפו המונגולים שאיימו על השילטון הערבי. ולכן קיימת בפת"ח חטיבה בשם עין ג'ליית, שהיא חטיבה מהוללת. בעיזרור התקיים הקרב האחרון עד 1917 נגד פולש זה. ולכן, בעצם, גם הישראלי וגם הערבי הולכים שניהם לאותו מקום, למרות שמחמור לא אומר לאן הוא הולך, כי הוא לא מספיק פטפטן כדי לספר, והוא לא צריך להגיד. זה לא משנה שהוא לא אומר, אני לא ספר היסטוריה.

מפליא אותי שאנשים נתפסים לעניין של ההפיכה הצבאית. ההפיכה הצבאית היא רק תירוץ בשביל מה שיש לי להגיד ובשביל החשבון שיש לי להתחשב!

איך אתה יכול לחיות בתחושה כזאת?

את רואה! בגלל זה, אלה שיש להם את החשבון הזה פעילים בשטח. אלה שאין להם את החשבון, פעילים בבורסה. אני יכול לחיות עם זה עליידי כך שכל הזמן אני אומר את זה. מה אנחנו עושים שלושים וכמה שנים?

מה את חושבת שאני עושה בידעיות אחרונות? אני רוצה להגיע לשיכבה רחבה של ציבור. אני מחריין על טור במדרו הספרותי! חשוב לי להגיד את הדברים. אבל אין דבר, בסוף רק אותנו ישמעו. למרות שהיינו לצנינים בעיני האחרים. אנשים כמוני קשוחים מאלה שנגרנו וזה לא עניין של רוב או של מיעוט, אנחנו יותר עמידים. מי שישרוד לבסוף זה אנחנו!

אולי יותר עמידים, אבל לא מלוכדים.

זה חשוב פחות. מה שחשוב הוא להגיד כל הזמן, עד שייקלט. להגיד לבאים אחרינו. שישמעו הבאים אחרינו.

חשוב לך להגיד, כדי שהבאים אחריו ידעו שעמום קינן לא היה בעסק?

לא מעניין אותי בכלל איך אני נראה כראי ואיך אני אראה כראי. על זה אני מצפצף. איכפת לי שיקרה משהו. כל העסק בארץ תלוי רק בדבר אחד: אם נלך לעיזרור או לא! בשביל זה כתבתי את הספר. אם לא הולכים לעיזרור, אין מה לעשות יותר!

עם יד על הלב, לא נזח לך יותר לחיות מחוץ לארץ?

נזח, בטח נזח. אין לי מיגבלות של שפה, אין לי מיגבלות של פרנסה. אני מרגיש יוצא מהכלל בשלושה מקומות בעולם: בפאריס, בניו-יורק ובסן-פרנסיסקו. מרגיש שם יופי, טוב מאוד.

מכור תועה שפגע בו במצח. והוא רצה לשמור על הצוואר היפה שלו.

מה עשית בלחי?

כל דבר. בתחילה הכניסו אותנו לקורס אידיאולוגיה וזה היה יותר גרוע מהשומר הצעיר. לקראת הסוף עברתי קורס אצל ר"ד שייב, ואז רבתי איתו בפעם הראשונה. אמרתי לו — אני לא משיחי ואצ"ל לא מעניין אותי. אני פה כי אני אנטי-אימפריאליסט. הקורס התקיים בבית בודד בלב פרדסים, ור"ד שייב אמר לי — אתה גוי, אבל אין דבר, עוד תהיה יהודי.

הכרת את גאולה בהן?

מעולם לא פגשתי אותה. במחלת לא היכרת אנשים, רק את אלה שהיו קרובים אליך. בתחילה נשלחתי להדביק כרוזים ואחר-כך הפכתי גייס. גייס הוא כן-אדם שחושף את עצמו. נותנים לו רשימות ואומרים לו — לך תדבר עם זה ועם זה, על פי דוח הוא כשל. ולא תמיד הכו-אדם שבאתי אליו היה בשל.

פעם יצאתי בנס מטבח רציני שהכינו לי בהדר-מדרגות. הייתי צריך לבוא לכדאדם ולהגיד לו — שלום, באתי מלוחמ-היירות ישראל ואני רוצה לשוחח איתך. בכל יום נתקלתי לפחות בשני אנשים שחרם אול מגופם. לוחמ-היירות-ישראל זה היה מפחיד מאוד.

השתתפת בפעולות של לחי?

באיקס פעולות.

איזה?

לא רוצה לדבר. זו פעילות שעשיתי כשהייתי במחלת. לא עניין להיזכר כזה.

מתוך חרטה?

אין לי עניין ואני לא מדבר על זה עם אף אחד, אף פעם!

בסיפורך בולטת מאוד החרטה שלך על העובדה שהיית שותף לכיבוש כסרים ערביים ומחיקתם מעל פני הארמה.

את לא הבנת את הספר!

באמת?

אם בשביל מה שקורה פה היום נעשו הדברים, אז יש חרטה. זה היה כדאי אם הדברים פה היו אחרים, לא כפי שהם היום. יש פה דבר שלא הוגשם. החרטה היא לא על מה שנעשה. החרטה היא שהדברים נעשו ושהדברים שצריכים היו לקרות פה לא הוגשמו, וזה כתוב בפירוט! אם יש חרטה, זה על דבר שלא הוגשם, אם זה נעשה בשביל מה שיש היום, אז לא!

נורית גרין ובתה רונה. אני מקבל את ההערות של נורית...